

НОВА СВѢТЛИНА.

ЛѢЧИТЕЛНИ СРѢДСТВА.

Както причинитѣ на болѣститѣ сж разнообразни, тѣй и тѣхнитѣ лѣчителни срѣдства биватъ разнообразни, отъ които най-добритѣ и най-способни се указватъ тѣзи, които се уподобаватъ съ тѣлеснитѣ природни признаци отъ болѣстѣта, за които ще дадемъ разяснение по-нататѣкъ.

Лѣчението е тѣй старо, както и свѣтътъ. Щомъ пострада нѣкой, той търси излѣчителни срѣдства. Отъ прѣдание се учимъ, че, въ най-древнитѣ врѣмена, болнитѣ ги водили край пѣтищата или на кръстопѣтищата, за да питатъ тогози или оногози, като какъвъ лѣкъ знае за такава една болка. Често сж се намирали хора, които, отъ опитъ, се знаели по нѣщо, и тѣй сж указвали на страдащия, като какво трѣбва да направи. Излишно е да се казва, че всѣкога тѣзи срѣдства не сж сполучвали. Тѣй, малко-по-малко се постави въ употребленіе една таблица отъ мряморъ или отъ тучъ, която висѣше въ храма на Ескулапа, Богъ на медицината, и на която се записвахъ всичкитѣ признаци на болката, както и употребителнитѣ срѣдства за нейното излѣчение.

Безъ съмнение, всички тѣзи забѣлѣжки бѣхж основани върху прости изслѣдвания, злѣ разбрани и злѣ прѣтѣлжувани; това не бѣше друго нѣщо, освѣнъ единъ чистъ амперизмъ, който не можеше да се нарече доктринално тѣло. Добрѣ би било тамъ да се бѣхж ограничили наблюдателитѣ, т. е. върху тѣзи

прости забълбълки, и медицината можеше по-скоро да напредне и да достигне тамъ, дѣто трѣбаше, отколкото да се намѣрихтъ разни системи подъ разни мнения, които, за зла честь, произведахъ и съставихъ разни партии! Всѣкий знае партизанството, като какъвъ плодъ дава! И тъй въ продължение на цѣли вѣкове, безредието царуваше навредъ върху медицината, като всѣкой претендираше, че притежава истината, и укоряваше силно идеитѣ на другитѣ. Запослѣдва се, слѣдователно, едно раздробление въ разни отношения, и една такава безпоредица, дѣто да дискредитира медицината, а най-паче тѣзи, които ѝ практикувахъ.

Нѣщата отидохъ дълго време тъй, даже до този вѣкъ. Отъ Ипократа до поколението, което ни е прѣдшествало, можемъ да кажемъ, че медицината не е направила никакъвъ напредѣкъ. Най-първитѣ и авторитетни лѣкари мислехъ, че медицината е една сбирщина отъ грѣшки и прѣдразсѣдѣци: съ нетърпѣние тѣ си задавахъ въпросъ: нейното практикуване не е ли повече вредително отколкото полезно за човѣчеството? а единъ отъ тѣхъ, съ не малѣкъ авторитетъ—Боеравъ, изрази се така: „Ще бѣде по-ползовито да нѣма лѣкари по свѣта отколкото да има“.

Ето, какъ стоехъ медицинскитѣ работи когито се появи Ханеманъ. На този гений била дадена славата да постави редъ въ този хаосъ, и да освѣти мрака, въ който се прѣпирахъ лѣкаритѣ, като медицината се намираше на издѣхване. На конецъ, Ханеманъ е, който зная да даде една сериозна основа върху лечението, като откри *омиопатиата*.

Слѣдователно, що е омиопатиата? Омиопатиата е употреблението, въ лѣчение на болѣститѣ, на „закона“, нареченъ „на подобнитѣ“, който съ други думи, може да се каже тъй: „*Да излѣчимъ една болѣсть, трѣба да туримъ въ дѣйствиe сѣщество такова, които да се достойни да произведатъ върху здравия чо-*

всѣхъ подобни или аналогически признаци на тѣзи, що се касае да се унищожѣхъ въ болѣститѣ.“

Откритието на тозъ, тѣй изобилень колкото и вѣренъ законъ, бѣше едно благословено нѣщо. Само едно нѣщо имаше, че събаряше всичкитѣ до тогива създадени идеи. Съ постановлението на тази нова основа, Ханеманъ произвеждаше една чиста революция въ областъта на науката, като испѣваше „последньо цалувание на ветхия медицински свѣтъ.“ Ако учения тогива свѣтъ бѣше прелъ това откритие като истинско и основателно, той щѣше да направи най-доброто нѣщо; но що да стори естествената си чловѣческа пристрастна натура, въ която гордостъта прѣодолява всѣкога?! Въ подобень случай, при чистката истина на откритието, сърдцата на тѣзи, които държахъ официалното кормило, не имъ допуцахъ да отстѣпѣхъ отъ прѣвѣжнитѣ тѣхни занятия, и да се укажѣхъ, като невѣжи прѣдъ свѣта. Да направѣхъ жертва своето положение за истината; това е нѣщо редко въ чловѣката природа. Тѣй, тѣ официалнитѣ, не само че отбѣснѣхъ да пригърѣхъ истината, но още се обявихъ и противни неѣхъ, като гледахъ по всѣкакъвъ начинъ, какъ да потушѣхъ зародиша ѣ още въ начало.

Тѣй Ханеманъ съ своето откритие, подигна всички противъ себе си, а най-паче официалнитѣ, които на всѣка крачка го притеснявахъ и подъ сѣкакъвъ начинъ гледахъ да го унижѣхъ. Освѣнитъ подигравкитѣ и проинитѣ, последвахъ прискѣдваниата. Борбата се распали и станѣ прѣстрастна още повече като се съглеждаше, че последователитѣ вмѣсто да се намалѣхъ, тѣ се умножавахъ. Но въпрѣки всичкитѣ тѣзи неуместни усилия за да се прѣмачка зародиша въ началото си, истината безъ да се потуши, вѣстѣржествува и се яви на свѣтъ: и днесъ омиопатната е позната и практикувана по всичкия свѣтъ, като отъ день на день напѣдва въ всѣко едно отношение.

Ханеманъ постави основното си начало, като положи всичкото си старание върху му да го развие, до колкото му бѣше възможно, по закона на подобитѣ. Списаниата му свидѣтелствуватъ за неговото остроумие. Той, като опита повечето отъ по-необходимитѣ лѣкове върху здрави хора, и като взе подъ забѣлѣжка тѣхнитѣ произведени признаци, начинъ да лѣкува болѣститѣ съобразно съ закона на подобитѣ. Въ тая си нова практика, той забѣлѣжи, че, дозата колко и да бѣше малка, болкитѣ вмѣсто да намалѣхтъ, тѣ се умножаваха. Естествено бѣше да си помисли, че дозата, която той употребяваше, е голѣма; тъй той начинъ да намалява дозитѣ до толкова, до като болкитѣ нѣмаше да се увеличаватъ. По този начинъ болкитѣ изчезваха безъ да се увеличаватъ.

Начинътъ, по който той намаляваше силата на лѣковетѣ, е дѣйствително удивителенъ; той е такъвъ, щото съблазняване чловѣцитѣ да не вѣрватъ, че такова едно малко нѣщо, което е близо при нищото, може да подѣйствува върху чловѣческия организмъ. При всичко туй, опитътъ е по-силенъ и по-вѣроятенъ отъ всѣко вѣрване и разсѣждане.

Ето подъ кой начинъ той слѣдваше да приготвява приблизително своитѣ лѣкове:

20 капки вода тежѣтъ 1 грамъ; (20 капки дистилирована вода тежѣтъ 70 сантиграмма).

1 литра обема 20,000 капки;

1 ектолитръ, 2,000,000;

Първото разложение (dilution), обема 1 капка въ 100;

2-то, една капка въ 10,000;

3-то, една капка въ 1,000,000=50 литри;

4-то, една капка въ 100,000,000=50 ектолитра;

5-то, една капка съ 10,000,000,000=5,000 ектол.

6-то една капка въ 1,000,000,000,000=500,000 ектолитра.

12-то разложение се намери въ пропорция на една капка лѣкарство въ 500,000,000,000,000,000 ектолитра вода.

По този начинъ отъ една капка лѣкъ въ 1000 капки вода, като ставатъ разложениата, тѣ не се ограничаватъ само до дванадесетото разложение; тѣ отиватъ обикновенно до 30-то-раздробление такова, щото чловѣчески укъ дѣйствително остава смаенъ. Що ще каже нѣкой за тѣзи, които отиватъ до 200 и 1000 разложения и пакъ намиратъ дѣйствие? Материалното безконечно раздробление нѣма прѣдѣли.

Араго, въ това врѣме когито се говорѣше много за безконечнитѣ дози, се зае да опрѣдѣли математически, като какво количество обема най-високото разложение, и дойде до заключение, че то е равно съ едно синапово зръно, распрѣснхто въ едно пространство, подобно на нашата слънчева система. Ужасъ!

Тѣзи, не до ума близо, нѣща сж, които повечето влиахтъ върху материалнитѣ умове за да не искатъ да повѣрватъ въ омнопатиата и се приближхтъ до нея. Естественно чловѣкъ, като нищо не знае, иска всичко да узнае безъ да подума, че дѣйствието на тѣзи безконечни малки нѣща е което управлява всичко Вселенна.

Отъ горѣказанитѣ става нужно да се каже нѣщо върху динамизма който е ещественно слѣдствие на всѣко явление.

ДИНАМИЗМЪТЪ.

Динамизмътъ, разгледанъ отъ точка зрѣние на живота, е нѣщо непостижимо, при всичко че го гледаме твърдѣ ясно, никога физицитѣ или химицитѣ нѣма да го схватхтъ. Жизненното явление е едно динамическо развитие, което слѣдва редовно по единъ опрѣдѣленъ кржгъ; то е едно непостоянно динамическо равновѣсие. Тогива, изисквали се голѣмо нѣщо за едно подобно равновѣсие, за да се расклати и излѣзе вънъ изъ нормалното си положение? Никакъ не: най-малкото нѣщо води къмъ болѣсть или смъртъ.

И другъ пѣтъ казахме, че, както едно безкрайно малко нѣщо може да развали това динамическо равновѣсие, тъй сѣщо може едно безконечно малко нѣщо да го поправи. Една сила може да се прибави на една друга сила, която се побърква или се унищожава; или пъкъ може да се спомогне, за да се измѣни отъ лошо въ добро.

Силата нѣма ни тежестъ ни пространство. Тази е ролята, която лѣчителний динамизмъ играе въ омиопатическото лѣчение на болѣститѣ. Отъ малкитѣ нѣща произхождатъ голѣмитѣ дѣйствия, които сѣ слѣдствие на събраното дѣйствие отъ най-малкитѣ безконечни елементарни начала по свѣта.

Зуршеръ, въ своето си списание върху въздушнитѣ явления, като описва научно вѣтроливата нормална обиколка, дохожда до заключение, че буритѣ сѣ слѣдствие отъ сбиванието на земнитѣ вѣтрове по случката на измѣстванието на единъ само молекулъ, който се стрѣми да заеме мѣстото си въ течението, отъ което той е билъ врѣменно отклоненъ.

Подъ сѣщата катигория може да се подведе и чудесното явление: укротяванието на морето съ масленното разливане върху повърхността му.

Прѣставения мемоаръ отъ адмирала Клуе въ Академиата на 6 Юний 1887 год., съ 200 събрани отъ него изслѣдвания, потвържда, че е достатъчно 2 литра и 20 части отъ литрата на часъ, за да може единъ корабъ да изходи 18,520 метра въ едно развалено море, на което вълнитѣ се сѣ укротили върху една ширина отъ 10 метра отъ едно маслено обливание, чиато дебелина е отъ една 90-та хилядна частъ отъ милиметра.

Като какво щѣние да се каже на нѣкого, който дойдеше да ни казва, че чрѣзъ една толкова тънка маслина корица, може да се укроти и да се постави безвръдно едно най-развълнувано море, ако наблюдениата и опититѣ не бѣхж го потвърдили?

Подобна една противностъ отъ страна на една такава тънка люспа противъ раздробителната и огромна морска сила, позната отъ всеѣкого, нѣма ли да удиви и смажъ най-расположениятъ умове и най-привикналитѣ хора въ развитието на природни явления? Не всички природни явления може чововѣческый умъ да си истълкува; той трѣбва да ги вземе за правило и да ги подкрѣпи тамъ, гдѣто се слѣдва.

Ако омнопатиата е една извѣяна мисль, като какъ се случва, най-повече въ невралгииѣ, щото отъ първата или втора доза на едно зръно отъ 30-то разложение да се появи едно такова умножавание въ болкитѣ, щото болний да не знае, като какво да прави?

Списателятъ Г-нъ Д-ръ И. Доделъ, отъ когото извличаме нѣкои нѣща отъ горнитѣ, ето що казва за единъ неговъ боленъ, който страдалъ отъ едно растройство на стомаха:

„Касаше се, казва той, за единъ силенъ, снаженъ и коравъ чововѣкъ, който страдаше отъ една поврѣда въ стомаха, която бѣше слѣдствие на спиртовни питиата. Повече отъ 4 мѣсеца той почти не ѣдѣше вѣки; едвамъ вечерно врѣме той можеше да прѣгълне нѣколко лъжици отъ месна чорба. Даде му се *пуксѣ волика*, 12-то разложение, 6 зрънца въ 6 лъжици вода, да ги зема прѣзъ 6 часа растоianie. На утрината, като отидохъ да го видѣхъ, намѣрихъ го да стои испитъ и, като смазанъ. А, Господине, ми казва той, не можахъ никога да повѣрвамъ, че едно такова малко нѣщо, можеше да ме растрои тѣй.—Толкова по-добрѣ; това значи, че лѣкарството е добрѣ дадено; утрѣ ще видимъ; до утрѣ земнѣте само двѣ лъжици.—Наутрѣ умножението на болкитѣ бѣше още значително, щото азъ бѣхъ принуденъ да дамъ единъ антидотъ, и да прѣдпишѣ *пуксѣ волика* за два дни още подъ едно разложение много по-високо. Подирѣ нѣколко дни отъ почивка, додохъ *бриониа № 12* за три дни. Последова болний бѣше съвършено добрѣ.“

Най-употрѣбителнитѣ нѣща, съ които катадневно си служимъ, приготвени омпатически, дѣйствувать съвършено друго-яче; тѣ биватъ тѣй силни, дѣто сж въ положение да разболѣхтъ човека. За опитъ, който е любопитенъ, нека земне (солъ съ която си готвимъ) или *кофеа* (кафе), или друго нѣщо приготвено на 6 разложение, четири или петъ дози въ день въ продължение на 15 дни; послѣ ще се попитае.

Тѣй като дадохме вкратцѣ, едно понятие върху динамизма на лѣковетѣ, то за по-нататкъ ще прѣминемъ да разкажемъ за разнитѣ начини на лѣкуваниата, отъ които на първо мѣсто стои магнетическия начинъ.

Посрѣдственна магнетизация.

(Продължение отъ книжка II^а.)

Въ всичкитѣ врѣмена, почти всичкитѣ народности, се отдавали едно прѣимущество даже и лѣчително свойство на нѣкои прѣдмѣти, като метали, муски или благословени посветени нѣща; тѣзи нѣща съ добритѣ си свойства сж влиали върху тѣзи които ги носихтъ. Сжщо магьосваниата и нѣкои врачувания върху нѣкои нѣща, сж имали това свойство, прѣто тѣзи нѣща да прѣдадхтъ на други своитѣ лоши влиания: болѣсть и нещастия, които иматъ въ себе си.

Вопрѣки увеличението въ прѣданиата, даже въ съевѣриата, що старитѣ ни сж оставили, има истина, която съврѣменната наука не е знаела да открие.

Въ всѣкой слѣчай доказано е, че почти всичкитѣ тѣла въ естеството се обременени, напоени, много или малко, отъ магнетическата сила, която тѣ съхраняватъ отъ много или малко врѣме.

Това свойство на магнетическа дѣятелность се прилѣпя въ разнитѣ тѣла и служи, като основа на *посрѣдственната магнетизация*, т. е. практикувана, по-

¹) Гл. Непосрѣдственъ магнетизмъ.

срѣдствомъ нѣкои тѣла, прѣдварително магнетисани.

Всичкитѣ тѣла не попиватъ еднакво магнетизма; види се, че всичкитѣ нѣматъ еднакво свойство къмъ магнетизма. Между всичкитѣ тѣла, воднитѣ попиватъ най-много и го задържатъ най-дълго врѣме. Вълненитѣ и памучни нѣща, стъклото и металитѣ сжщо иматъ това свойство. Металитѣ, които иматъ своитѣ си собственни полюси, служатъ, като спомагателни, понеже еднитѣ попиватъ положителната течностъ, а другитѣ—отрицателната. Тѣй, съ тѣхъ, може нѣкой върху една частъ на тѣлото, да ѝ раздразни или да ѝ укроти. Коприната, която много мѣчно попива магнетизма, може да се земе, като уединителка. Тѣй, тя може да заслужи за покривало на магнетисанитѣ, за да ги прѣдпази отъ въздуха, въ който се испарява магнетизма.

Магнетизаторитѣ отдаватъ голѣма важностъ на магнетисаната вода, която болнитѣ употрѣбляватъ просто, като чиста вода за пиане или размѣсена съ вино, като се хранятъ. Тя се употрѣблява още за миане, за примочки, за инъекции (употрѣбление съ църкало). Може, трѣба даже, въ едно лѣкувание повече отъ ястиетата да бждатъ магнетисани.

Земний магнетизмъ, свѣтлината, топлината, химическитѣ дѣйствия, гласътъ, движението може да се употрѣбятъ за магнетисване на нѣщата и други прѣдмети, които ще заслужатъ, като посрѣдственно срѣдство между магнетизатора и болния; но най-силнитѣ и най-практичнитѣ срѣдства сж, на първо мѣсто, чловѣчески магнетизмъ и този на магнита.

Чловѣчески магнетизмъ.

Да магнетисаме една частъ платно, едно стъкло или единъ металъ, едно какво-годѣ нѣщо, земаме го въ едната или въ другата рѣка, споредъ какъвто магнетизмъ искаме да му дадемъ—положителенъ или отрицателенъ; или пакъ ако искаме да му дадемъ

единъ смѣсенъ магнетизмъ, то го земаме по нѣкогѣ въ едната рѣка, по нѣкогѣ въ другата. Тѣй като го земнемъ съ едната рѣка, съ другата правимъ движения или държимъ надъ него прѣститѣ си, и на конецъ, духанията. Въ продължение на 5, 6 минути всичко е свършено: прѣдметътъ е магнетисанъ.

Да магнетисаме житкоститѣ, поставяме ги въ една каква-годѣ съдлина, въ една паница, чаша или друго нѣщо; послѣ правимъ, съ едната или съ двѣтъ рѣцѣ рѣчни движения или държимъ прѣститѣ си надъ тѣхъ. Ако водното нѣщо е за нѣкое вънкашно употребление, то може да се втопхѣтъ рѣцѣтъ вътрѣ и да се правѣтъ топли духанията надъ него. Споредъ водното количество, може дѣйствието да се продължи отъ 5 до 10 минути.

Магнитски магнетизмъ.

Може да си послужимъ съ единъ магнитъ прѣгнѣтъ, като садило отъ желѣзо или друга нѣкоя форма, но магнитическото право желѣзо, що азъ употребявамъ, е прѣдпочетително по причина на неговитѣ прибавки.

Да магнетисаме една частъ платно, едно стѣкло или единъ металъ, едно какво-годѣ нѣщо, поставяме го въ сношение съ единъ отъ полюситѣ на магнита или едно подиръ друго и съ двата. Може, нѣщото, което ще магнетисваме да не бѣде съ непоерѣдствен-но съединение съ магнита; достатъчно е то да бѣде поставено подъ неговото влияние.

Да магнетисаме нѣкои водни нѣща, можемъ да поставимъ съдлината, въ която се намиратъ тѣ, подъ влиянието на магнита; но прѣдпочетено е да втошимъ сребърнитѣ игли, които се укачени на магнита, като проводници на магнетизма. Споредъ водното количество за магнетисване, изисква се отъ 10 до 30 минути за да може да се напоя добръ отъ магнетизмъ водната вещь.

За да има една добра сила, желѣзото-магнита, когато служими съ него, необходимо е да го поставяме всѣкога хоризонтално, отъ истокъ къмъ западъ; положителния полъкъкъ истокъ, отрицателния—къмъ западъ.

Една жидкостъ или едно какво-да-е нѣщо, напое-но отъ чловѣчески магнетизмъ, съхранява доволно дълго врѣме това свойство; напое-но отъ магнетизма на магнита или подъ другъ единъ начинъ, то се изгубва въ продължение на 8 или 10 дни. Дѣйствието на огъня не отслабва никакъ чловеческия магнетизмъ; но то пѣкъ растройва почти съвършенно този на магнита и на други тѣла или натурални дѣйствиа. Слѣдователно, не трѣбва да стопляме нѣщата до възвирание, освѣнь тѣзи, които иматъ чловѣчески магнетизмъ.

ГОРНИТѢ ДУХОВЕ.

Добродѣтелната душа, като надвие страститѣ си, уставя си нещастното тѣло, орждие на болката и на славата, се отправя чрѣзъ безкрайността, за да намѣри въ пространството своитѣ сестри. Отнесена отъ една всесилна сила, тя изобхожда мѣстата, дѣто всичко е хармония и великолѣпие. Това, което тя тамъ вижда, чловѣческата дума е много бѣдна да може да го изрази. Но, надъ всичко, какво утѣшение, каква приатна радостъ, да се чувствува отър-вана отъ тежката верига, която ѝ свѣрзване съ земята, да може да пригърне пространството, да се вмѣне въ неговата безкрайность, да изглежда отта-тъкъ крѣга на свѣтове! Безъ тѣло, немощно и страдателно и безъ никаква затруднителна материална тежестъ, тя свободна отъ нейнитѣ обкови, се въехи-щава отъ свободата въ пространството. Земната гро-зота, прѣстарѣлата набрѣжкана старостъ, се замѣ-стихтъ отъ едно течнo тѣло съ приатни форми и

идеаленъ чловѣчески образъ прозраченъ и свѣтликъвъ.

Тамъ тя намира тѣзи, които съ врѣме е обичала тукъ и които съ ъж прѣдшествовали въ този новъ животъ. Като че тѣ съ ъж чакали да се завърне отъ едно дълго пѣтешетствие. Тя се съобщава свободно съ тѣхъ. Тѣхнитѣ радости, пълни отъ благоденствие, унищожаватъ скърбнитѣ, земни напомняния и сравнението, пълно отъ сълзи, на прѣминжлото съ настояща частъ. Други духове, изгубени въ продължение на послѣдното ѣ прѣраждане, съ които съ прѣкарали и прѣтърпѣли разни испитання съ врѣме на едно, се съединяватъ съ първитѣ. Всичкитѣ тѣзи, които съ раздѣляли добритѣ си и зли дни; всичкитѣ тѣзи които, съ неѣ съ растли, борили, плакали, страдали затичатъ се да ъж приематъ, и, нейната паметъ си припомня всичко незабавно, отъ което произхожда едно благополучно избухнувание и сърдцеоткрытие—което перото не е въ положение да опише.

Като какъ да изложимъ впечатлениата на Духа въ зоряния животъ що се открива прѣдъ него? Дебелата дрѣха, тежкото покривало, което покриване вътрѣшнитѣ му чувства, като се раздра изведнѣжъ, познаниата му се умножаватъ сто пѣтя повече. Нѣма вѣжи граници, нѣма вѣжи опрѣдѣленъ хоризонтъ. Дълбоката и свѣтлива безконечность, се открива прѣдъ него съ прилѣстителнитѣ си чудеса, съ милионнитѣ си слънца, много цвѣтни огнища, сапфирени, зумрудени, безмѣрни безценности, посѣдени въ синкавото небе съ великолѣпната имъ свита отъ небесни валяци. Тѣзи слънца, които се виждатъ на хората, като прости искри, Духа ги разглежда въ тѣхната точна и колосална величина; той ги гледа, че съ пълни отколото е това, което освѣтява нашата недѣлвава планета; той съзнава привлѣкателната сила, която ги свързва, и отличава въ отдалеченитѣ дълбочини страшнитѣ звѣзди които управляватъ тѣхнитѣ движения. Всичкитѣ тѣзи великански свѣтила той

ти гледа да се люлѣжтъ и да слѣдватъ пътя си къмъ опрѣдѣлената точка, като се кръстосватъ измежду си, като огнени ваянци, хвърлени въ праздността отъ невидима нѣкоя ръка.

Ний, които се смущаваме отъ беспрѣстанно празнитѣ крамолии и безреднитѣ шумове на човѣческия свѣтъ, ний не можемъ да разберемъ отъ великолепната тишина и величественното мълчение на пространствата, които обладаватъ душата отъ едно величественно чувство, отъ едно удивление, което почти застрашава човѣка. Но чистий и добрий Духъ е незастрашимъ. Тази безконечность, студена и мълчалива за долнитѣ Духове, незабавно се въодушевява за него и зема подъ внимание силния му, гласъ. Душата, отървана отъ материята, съзира малко-помалко мелодическото трептѣние на етира, деликатнитѣ хармонии, като произхождатъ отъ небеснитѣ колонни; тя слуша величественний ритмъ на сферитѣ. Тази свѣтовна мелодия, тѣзъ гласове на безконечността, които се отзоваватъ въ мълчеливостъта, тя ги вкусва и ги чувствува доро на прѣвъзнесание. Възнесена отъ въсхищение и обладана отъ едно важно и религиозно чувство, отъ едно чудовито и неморимо зрѣние, тя се облива отъ етирическитѣ вълни и гледа небеснитѣ дълбочини, и безбройното число на Духоветѣ, вгъвателни легки сѣнки, които плаватъ и се движатъ въ свѣтлина. Тя присѣства въ ражданieto на свѣтоветѣ; тя гледа, какъ животътъ се разбужда и расте по тѣхната повърхность; тя слѣдва развитието на човѣцитѣ, които ги населяватъ и, въ това велико зрелище, тя потвърждава, че на всѣко мѣсто дѣятелностьта, движението и животътъ се съединяватъ съ реда на вселенната.

Каквото и да бѣде положението му относително до напрѣдка, Духътъ, който се е отдѣлилъ отъ земята, не може да желае безконечно да живѣе тъй въ този високъ кръгъ на живота. Принуденъ отъ прѣражданieto, този животъ е за него, като едно врѣме

на отдишане, като едно възнаграждение на прѣтърпѣлитѣ му мъки или на неговитѣ достоинства. Тукъ той се усилюва и укрѣпя за бѣдущитѣ борби. Но, за въ бѣдѣ, той нѣма вѣки да намѣри теготитѣ и грижитѣ на земния животъ. Възвишенъ Духъ е повиканъ да се прѣроди въ планета по добръ наредена, отколкото е нашата. Великанската стѣлба на свѣтоветѣ обема безчисленни степени, разположени за постепенното въскачание на душитѣ; всѣкой се искача по реда си.

Върху по-горнитѣ планети отъ нашата земя, материата има по-малко влияние. Злинитѣ що сж отъ неж раждатъ, се намаляватъ, колкото челоуѣкъ се възвишава—дору да исчезнатъ. Тамъ, челоуѣкъ не се влече съ трудностъ, както тукъ по земята, прѣтоваренъ отъ една тѣжка атмосфера; тамъ той се мѣсти съ голѣмо улеснение. Тѣлеснитѣ нужди тамъ сж почти ничтожни, и труднитѣ работи непознати. Сжществуванieto, по-дълго отъ нашото, се прѣкарва въ учение, въ участвуванieto на дѣла отъ една свършенна цивилизация, която има за основа най-чистна моралъ, уважението правата на всичкитѣ, приателството и братството. Гнусотинитѣ на войната, епидемиитѣ, нещастията нѣматъ тамъ пристѣпъ; голѣмитѣ интереси, причина на толкова злини тукъ, тамъ не раздѣлятъ духоветѣ.

Тѣзи данни върху състоянието на прѣселението по свѣтоветѣ сж потвърдени отъ науката. Посрѣдствомъ спектроскопа тя достигна да анализира тѣхнитѣ съставителни елементи; тя прѣтегли тѣхната масса като прѣсмѣтнѣ тѣхната прѣвлѣкателна сила. Астрономиата ни указва, че четертѣхъ врѣмена отъ годината се измѣняватъ споредъ навежданието на планетитѣ върху тѣхната орбита (orbite). Тя ни учи, че Сатурнъ има гжестината на кленовото дърво, Юпитеръ—Приблизително тази на водата, че върху Марсъ тежината на тѣлата е на половина по-малка отколкото върху земята. Слѣдователно, организацията на

живитѣ същества като е слѣдствие на силитѣ въ дѣйствиe върху всѣкой свѣтъ, ний виждаме, какви разнообразности произхождатъ отъ тѣзи дѣйствиа, какви разлики могатъ да се появѣтъ въ появиениата на живота върху безчисленнитѣ земи по пространството.

На конецъ дохожда този день, когато Духътъ, като е прѣкаралъ кръга на всичкитѣ си земни съществувания, като се е прѣчистилъ чрѣзъ прѣражданиата си и прѣселениата си по свѣтоветѣ, свършва реда на прѣражданиата си и се отваря за него духовния конеченъ животъ, истинский душевенъ животъ, отъ който злото, мракътъ и грѣшката сѣ изгонени. Тамъ, послѣднитѣ материални влияния, изчезватъ. Скърбитѣ и безпокойствиата на прѣминжлото, се замѣстятъ отъ тишина, спокойствие и безгрижностъ. Душата е достигнала въ крайтъ на своитѣ злини; тя е обезпечена да не страда. Съ какво трогателно чувство, тя си напомня дѣйствиата отъ своя животъ, распрѣснати въ разнитѣ, едно подиръ друго, врѣмена; нейното дълго въскачане, прѣдобиванието на нейнитѣ достоинства и чинове! Какво поучение въ това увеличително пътувание, въ течение, на което се основава и се потвърждава единството на нейното естество, на нейната безсмъртна личностъ.

Отъ напомнянието на отдавнашни безпокойствия, грижи и болки, тя минува въ днешнитѣ благополучия, отъ които се наслаждава постоянно. Какво удоволствие да се почувствува нѣкой че живѣе между просвѣтени, търпеливи и кротки Духове; да се съедини съ тѣхъ чрѣзъ свързката на любовта, която не се смущава отъ нищо; да раздѣля тѣхнитѣ желаниа, тѣхнитѣ занятия, тѣхнитѣ вкусове; да се съзнае, че се подкрѣпя и обича; че е отърванъ отъ нуждитѣ и отъ смъртъта; че е младъ отъ младина върху която вѣковетѣ нѣматъ влияние! Послѣ, да изучава и славя безконечното дѣло, да вникнува по

надълбоко божественнитѣ тайни; да узнае, че навредѣ съществува справедливостта, хубостта и небесната добрина; да се уподоби, напои и нахрани съ тѣхъ; да запослѣдва по-горнитѣ духове въ тѣхното старание и въ тѣхната мисия; да проумѣе, че ще дойде единъ день да се сравни съ тѣхъ; че ще отиде още по-нататъкъ, и че всѣкоги ще очакватъ нови радости, нови работи и нови напръдъци: такъвъ е вѣчный животъ, великолѣпенъ и изобиленъ—животъ на прѣчистения Духъ отъ страданието.

(Слъдва).

ЕЛЕКТРИЗИРАНИ ЛИЦА

(Revue des sciences Psychologiques).

Тѣзи отъ нашитѣ читатели, които сж се посѣтили въ изучаванieto на психологическитѣ явления, знайтъ много добрѣ, че чловѣческото същество притѣжава такива свойства, които физическитѣ сили ги покриватъ съ сѣнката си, и че само науката на явленията, която доказва първоначалното съществувание е истинский пътъ, който може да ни доведе до знанието на нашата личностъ.

Между разнитѣ личности, надарени съ скрити нѣкакви сили, ний срѣщаме нѣкои рѣдки случаи отъ мъжъе или жени, които наричаме *електризирани лица*, или по-добрѣ *магнетизирани*.

Въ 1846 год. учений свѣтъ бѣ твърдѣ много смутенъ отъ забѣлжителнитѣ явления, които ставаха отъ присѣтствието на Анжеликъ Коттенъ, младата дъщеря на Бувине. Тя привличаше или отблъсваше по единъ необяснимъ начинъ прѣдметитѣ, които дохождаха въ стълкновение съ нея лично или съ дрѣхитѣ ѝ. Масситѣ бѣгаха прѣдъ нея, стига само да се допрѣше до тѣхъ. Тя се покачваше на нѣкой столъ и той трѣгва да обикаля съ нея стаята; единъ креватъ, който тежеше до 300 фунта, много пжти се

мѣстѣше. Когато нѣкой се допрѣше до Анжелина, той чувствуваше едни трѣпки, като слѣдствие на електрическо испразждане. Докторитѣ: Фашонъ, Гонжонъ, Матьо, Бомонтъ, Шардонъ и много други пишяхъ за неѣ твърдѣ дълги и широки рапорти, които се разисквахъ въ цѣлата пресса. Прѣдметитѣ, които се намирахъ по массата, до която се доближеше се свивахъ, а, по нѣкоги, ножицитѣ, които тя носеше обвиснажли на нѣкой ширитѣ отъ нѣйнитѣ украшения, откачва ги по единъ таинственъ начинъ.

Единъ, подобенъ на този случай, се извърши отъ Хонорина Слуйнъ де ла Хей. Въ 1857 година Анжелина бѣше навършила четиренадесетата си година, а Хонорина—тринадесетъ и половина. Съ тази послѣдната сжщитѣ явления се произвѣждахъ съ тази само разлика, че по нѣкой пѣтъ, по напръгание на собственната си воля тя можеше да накара прѣдметитѣ да се движихтъ по желаното направление; често пѣтъ нейнитѣ поли се набирахъ по единъ забѣлжителенъ начинъ и ставахъ яжки; но щомъ ги ударяше, тѣ пакъ си зимахъ прѣжната форма, като да бѣхъ итюдисани.

Разнитѣ мебели се сжщо движехъ безъ да ги пине. И за Онориа имаше твърдѣ интересни свѣдѣния.

Другъ единъ случай съ едно момиче, ученичка на единъ рисувачъ, въ улица Декартъ, въ Парижъ, се случи въ 1845 година. Баща ѣ, който стоеше до неѣ, биде издигнатъ отъ земята съ стола наедно. Прѣзъ мѣсець Мартъ 1846 година вѣстникъ „Siecle“ подробно описа тази случка.

Въ 1856 год. едно магнетизирано дѣте правѣше сеанси прѣдъ Меканическото учреждение, улица Купъръ въ Лондонъ. То издигаше тежини отъ желѣзо повече отъ 200 кил., само като ги пинѣше съ прѣститѣ си.

Не много години прѣди американската публика бѣше изненадена отъ чудеснитѣ сеанси, които Люлю

Хоретъ даваше публично, въ Нью-Йоркъ въ театара Волаксъ цѣлъ редъ сеанси, които произведохъ страшенъ шумъ. Тя отблъскваше или привличаше, смѣящъ се, съ силата на единъ *силлонъ* (cyclone) най-силнитѣ хора и линаваше прѣститѣ имъ отъ всѣ-каква сила.

Въ Алхамбра въ Лондонъ се появи прѣди нѣколко години единъ магнетизаторъ съ едно дѣте; това дѣте намагнетизирано отъ само себе си, издигаше твърдѣ тежки чловѣци, сѣднали на столове, съ една твърдѣ голѣма леснина. Веднѣжъ то произведе тѣзи явления съ едно друго дѣте на четире години.

Днесъ за днесъ, въ Бенаресъ, въ единъ Индйскй храмъ, се намира една жена, както ѣх наричатъ индйцитѣ „двойна жена“. Тя издига отъ земята лица, само съ едно допирание на прѣститѣ си. Много Европейски пжтешественници сериозно сж изслѣдвали факта и го засвидѣтелствувать.

Лена Лоебъ, една млада на осемнадесетъ години американка показва сжщитѣ способности; тя заслужва по-голѣмъ интересъ, отколкото госпожица Лордъ.

Въ тази минута въ Лондонъ живѣе една дама, за която ще ви дамъ слѣдующитѣ свѣдѣния:

Госпожа Анна Абботтъ е американка и има около двадесетъ години; тя е много деликатна, хубавица съ хубави очи и съ хубави ржцѣ, които бѣхъ всѣкоги голи, въ неѣ нѣмаше нищо направено. Хората, които не сж ѣх виждали по отпрѣди не бихъ повѣрвали това, което се разказва за неѣ; но тѣзи пѣкъ, които сж ѣх виждали при извършванието на самитѣ факти, връщали сж се съвършенно убѣдени, макаръ и да не можтъ да си разяснятъ всичко, което сж видѣли.

Психическата сила, която тя притежава, ѣ се появила още въ дѣтинство. На седмата си година единъ день, когато баща ѣ дръмѣлъ на единъ столъ, тя се приближава до него и му казва: „Тате, азъ

ще ви издигнах съ стола наедно!“ и извърши това изведнажъ, като допира до стола само пръстите си. Понеже убезснокоила баща си, той изгуби всекакво търпение и ѝ изпъди изъ стаята. Колко голѣмо бѣше неговото зачудване, когато той се увѣри въ дѣйствителността, че наистина той бѣше издигнатъ отъ земята отъ такова едно малко дѣте!

Ето явленната, станъли въ нейното присѣствие: Двамина челоѣка, чиито засвидѣтелствуване не може да не се приеме за вѣрно, не можехъ да ѝ издигнатъ отъ земята.

Като застоеше само на единия си кракъ, четире до петъ атлети не можехъ да ѝ отмѣстятъ отъ мѣстото ѝ. Не бѣше възможно на никого отъ най-здравитѣ и силни мъже да истегли отъ рацѣтъ ѝ единъ бастунъ който тя просто държеше.

Отваряхъ чадъръ надъ главата ѝ, и той стоеше тамъ неподвижно.

Тя повдигаше хора, просто като си турѣше раката върху главитѣ имъ.

Тя издигаше отъ земята, безъ ни най-малко съпротивление около 1500 килограма. Като заловяше една отъ билиардовитѣ щеки за единия край и ѝ наклонеше хоризонтално, по никой начинъ не бѣше възможно да се наклони къмъ земята, ако ще да ѝ дърпахъ повече отъ осемъ челоѣка, стига тя да не желае.

Когато пѣкъ държеше тази сѣща щека за единия край, оставена на земята, сѣщото число хора не можехъ да ѝ издигнатъ оттамъ.

По нѣкой пътъ нѣколко души се покачватъ на единъ столъ, съ цѣлъ да се хвърлятъ долу отъ него съ колкото сила иматъ; но тя като ги допрѣ спиратъ се.

Тя взима единъ обикновенъ бастунъ въ едната си рака, простира ѝ и ѝ държи отворена, четирма челоѣка захващатъ да го теглятъ и не могатъ да

го издърпихтъ, нито пъкъ да помѣстихтъ госпожа Анна Абботтъ.

Покачена на единъ столъ, тя накарва нѣколко лица да ѝ държатъ много здраво. Щомъ тѣ ѝ закрѣпихтъ въ въздуха, тя махва стола, и вопрѣки всичкитѣ усилия на тѣзи господа, които ѝ придържатъ въ въздуха, тя пада на надолу съ една непрѣодолима бързина.

Ето въ какво състохтъ нѣкои отъ твърдѣ забѣлжителнитѣ и редки явления, произведени отъ Анна Абботтъ.

Знаемъ, че психическата сила, наречена така отъ новата школа, се проявява по два начина: положителна (като отласква другитѣ лица и пр.) и отрицателно (като се съпротиви на съединенитѣ дѣйствиа на другитѣ сили). Ученитѣ: Круксъ, Фитсгералдъ, Лоджъ, Межрсъ, Валласъ и други сж направили научно рѣзслѣдваніе за нея и сж дошли до заключение, че всичкитѣ чудесни явления, които спомѣнахме по-горѣ, сж чисти истини, които могатъ да се разяснятъ, но не отъ физиологиститѣ, и медикитѣ; съ една рѣчь, тѣзи явления принадлежатъ къмъ категориата на тѣзи, които ний изучаваме, т. е. въ областта на психологиата и въ таинственната индивидуалностъ.

Много физиологисти сж ги изслѣдвали и всички сж съгласни, че обикновенната мускулна сила нѣма нищо общо съ казанитѣ явления. Биеніето на пулса, испотяванието, температурата на госпожа Абботтъ бивахъ въ обикновенното си положение сжщо и прѣзъ извърпванието на явление, за което е нужна по-голяма сила.

Сжщо е миѣнието на Robson, Roose, Hartland, Johnston, Belley, Lord Hamilton и много други съвършено извѣстни на английската публика лица.

За насъ, които сме изучавали магнетизма, спиритизма и другитѣ тайни явления, е ясно, че тия феномени сж аналогични съ феноменитѣ на „медиумитѣ“ и

малко въ свръска съ сомнамбулизма. Въ спиритическата наука издигането на прѣдмети въ въздуха, карашнето на прѣдметитѣ да се движатъ подъ ржката на едно дѣте и пр. пр. сж нѣща твърдѣ обикновенни.

Нека забѣлѣжимъ и това, че и самата госпожа Абботтъ не може да си обясни начина (how it is done), по който се произвеждатъ тѣзи явления.

Слѣдующата статия, относяща се до сжщата тази жена, Анна Абботтъ заемаме отъ в. „Свобода“:

— *Живъ магнитъ.*— Сега въ Лондонъ се намира една жена, каквато до сега не се е запомнило на свѣта. Името на тази жена е Анна Абботтъ, и особенността ѝ, по която е тя прочута, се състои въ това, че тѣлото ѝ съдържа магнитъ, при помощта на който тя прави чудеса. Прѣдъ видъ на общий интересъ, който е възбудила Анна Абботтъ, редакцията на журнала „Fit-Bits“ е испратила единъ свой човекъ, да се види съ нея и да ѝ изучи добръ. Ето какво съобщава той: Миссъ Абботтъ е дръбна, слаба жена: чертитѣ на лицето ѝ сж груби, но „положително миловидни“ поглѣдътъ ѝ е „поразителенъ“. Спорѣдъ нейнитѣ думи, „магнетическата ѝ сила“ най-напрѣдъ се открила още въ дѣтинството ѝ: като била на 4—5 години дѣте, тя веднѣжъ дигнала на въздуха баща си (епископъ Хайгудъ), който е билъ тѣжъкъ около 70 киллограма. Въ отговоръ на това и бащата се опиталъ да ѝ подигне, но не можалъ даже да ѝ мърдне отъ местото ѝ. Миссъ Абботтъ е починалъ да може да ходи едвамъ на четвъртата си година и въ първо врѣме ходѣла лошо (често падала); освѣнъ това тя има една слабостъ, отъ която и до сега не се е излѣкувала. Въ училището (гдѣто тя се е учила добръ и свършила съ отличие) тя веднѣжъ издигнала съ прѣститѣ си столътъ заедно съ учителката, която ѝ била наказала да стои права при нея на катедрата. Отъ врѣме на помѣнатата случка съ баща ѝ, за момичето се интересували

различни американски учени мъже, въ слѣдствие на което тя била подложена на чести изслѣдвания отъ страна на лѣкаритѣ въ Нью-Йоркъ, Бостонъ, Луисвилъ и много други градове въ Сѣверо-Американскитѣ Щати. Прѣди неколко (6 или 7) години Анна Абботтъ, която е вече жена, почнала да дава прѣдставления по разнитѣ градове и за тази цѣль сега се намира въ Лондонъ. Къмъ това ѝ подбудило увѣреността на лѣкаритѣ, че „само подобни прѣдставления могатъ да ѝ подържатъ въ удовлетворително състояние“, защото безъ това тя обикновено болѣдува. Абботтъ не може да носи джобни часовници, тъй като даже и най-добритѣ отъ тѣхъ (нарочно за нея приготвени и поменчавани въ кожни кесийки) слѣдъ нѣколко часа „се развалятъ—спиратъ се и пружинитѣ имъ се късатъ“. Златнитѣ украшения—гривни, пръстени и пр.—оставятъ на нейната кожа черни знакове (въ които се убѣдилъ съ собственитѣ си очи кореспондентътъ). Когато се заоблачи и въздухътъ се наслектрезира, два отъ горнитѣ зѣби на Абботъ почватъ да притеглюватъ прѣдмѣтитѣ (въ това кореспондентътъ самъ се е увѣрилъ, като въ единъ разговоръ съ нея тъкмо въ такова врѣме, той накаралъ внимателно тя да си истрие зѣбитѣ и да приближи една игла до тѣхъ: иглата веднага цодекочила и увиснала на единъ зѣбъ). Абботъ не редко е излѣкувала хора отъ главоболие само съ едно допирание на ржката си до главата имъ (не отдавна тя е излѣкувала по този начинъ—въ присѣдствіето на мнозина—Увелскій принцъ, съ когото тя, между другото правила и други опити—издигнала го въ въздуха и пр.) Въ Балтиморъ тя издигнала наведнѣжъ въ въздуха 10 мъжа, които тежели около 720 килограма. И това издигане тя го прави съ едно просто допирание на ржката си; издиганнй трѣбва да сѣди непременно на дървена масса; съ металческа масса опитътъ не сполучва; мъчно сполучва опитътъ и въ такъвъ случай, ако массата стои не направо върху

дъскитѣ на дюшемето, а върху постелка. Корреспондентътъ накаралъ Абботъ да направи тѣзи опити съ самия него, при което внимателно наблюдавалъ всичко, каквото става: тя го турила на масата, хванала масата отъ двѣтѣ страни и съ твърдѣ слабо усилие го издигнала въ въздуха, при което „въ частитѣ на тѣлото, които се допирали до масата, той чувствувалъ едно усѣщаніе подобно на усѣщаніето, причинявано отъ електрически токъ“. При допираніето до различнитѣ части на тѣлото на Абботъ той не усѣщалъ нищо. Корреспондентътъ, като напълно съзнава необходимостта на тази „сила“ на г-жа Абботъ, заявява своето дълбоко убѣждение, че за измама или фокусничество тукъ и дума не може да бѣде.

Чудесата на хипнотизма.

(Продължение отъ книжка II).

Другий пътъ, като приспали сжщия болѣнъ, начертали на двѣтѣ му ръцѣ съ тжпъ моливъ името му и внушили слѣдующето:

— Днесъ, 4 ч. слѣдъ пладнѣ, ти ще заспишъ, и върху буквитѣ, които сега сж начертани, ще се появи кръвъ.

Въ опрѣдѣления часъ младия чловѣкъ дѣйствиелно заспалъ, и на блѣдната кожа на лѣвата му ръка ясно се нарисували червени букви, изъ които въ разни мѣста се показали конци кръвъ. Като билъ повторилъ нѣколко пъти, този опитъ всекога довѣждалъ къмъ едни и сжщи резултати.

Скоро послѣ този опитъ болниятъ билъ прѣнесенъ въ Ларошелъ, въ убѣжището за нервоболнитѣ, където директорътъ, докторъ Мабилъ, повторилъ отново този опитъ само въ малко измѣненъ видъ. Той начерталъ съ тжпъ прѣдметъ по една буква на двѣтѣ ръцѣ на болния, послѣ уловилъ му лѣвата ръка и казалъ:

— Въ 4 ч. ти ще заспишъ, и изъ тази ржка ще почне да тече кръвъ.

Послѣ като хваналъ бързо болния за дѣсната ржка. докторътъ прибавилъ:

— И изъ тази сжщо.

— Но отъ дѣсната ми ржка, възразилъ му сжщий, не може да тече кръвъ, тъй като тя е парализирана.

Резултатътъ на този опитъ билъ такъвъ, че въ назначениа часъ болния заспалъ и на указаното мѣсто на лѣвата ржка се показали капки кръвъ. Колкото за дѣсната ржка, тя останжала съвършено безъ измѣнение.

Слѣдъ два дена този опитъ отново билъ повторенъ прѣдъ една многобройна публика, въ числото на която имало около 25 лѣкаря. Щомъ младий чловѣкъ дошълъ въ гипнотическо състояние, докторъ Мабилъ написалъ една буква на китката на лѣвата му ржка и внушилъ му, че отъ това мѣсто ще почне да тече кръвъ.

— Много ме боли докторе казалъ сжщий.

— Макаръ и да те боли, възразилъ докторътъ, но необходимо е да протече малко кръвъ.

Слѣдъ нѣколко минути, прѣдъ очитѣ на всичкитѣ присѣтствуващи, почнжала да подпихва и да тече кръвъ; буквата все повече и повече добивала ясень червель цвѣтъ и ясно се забѣлѣзвало на кожата; най-послѣ различни точки около нея се показали капки кръвъ.

Въ това врѣме, кога тѣзи опити се правѣли въ Рошфоръ и Ларошелъ, Фокашонъ продължавалъ своитѣ изслѣдвания върху новъ субектъ. Това била една млада жена, която страдала отъ истеросинипсина. Като ѣ прѣспалъ веднѣжъ, експирементаторътъ ѣ внушилъ че за подобрене на нейното състояние, той ще направи рана на лѣвата ѣ ржка, на величина не повече отъ една монета и че тази рана ще се открива и закрива по неговата воля, като испуща

изъ себе си опредѣленно количество кръвъ. Послѣ, като турилъ върху кожата на лѣвата ръка листъ отъ дърво, привързалъ този листъ съ връзка. Слѣдъ изминаването на 60 часа връзката била снета и подъ нея се виждало рана, като че изрѣзана съ нѣщо остро, и която обладала свойството да пепуща кръвъ споредъ произвола на хищотизатора. Фокашонъ нѣколко пѣти повтарялъ този опитъ, по различни начини, и всѣкога съ пълнѣтъ успѣхъ.

Всичкитѣ тѣзи странни явления, както е извѣстно, не сѣ нови: като почнемъ отъ XIII столѣтие и свършимъ съ сегашния вѣкъ, исторически сѣ извѣстни до 200 души отъ двата пола, у които на ръцѣтъ и краката, на гърба или на лицето се е наблюдавало самопроизволно образуване на рани. Но до послѣдно врѣме тѣзи факти сѣ се считали отъ едни за чудеса, отъ други за измама, а сега е извѣстно, благодарение на хищотическитѣ опити, че подобни опити нѣматъ въ себе си нищо свѣрхестественно и лесно могатъ да се направятъ, посредствомъ внушението.

Смѣстуватъ въ смѣщото врѣме още други физиологически явления, още повече чудни. Така извѣстний ученъ Бурдахъ разказва за единъ чловѣкъ, на когото се присѣнило, че ужъ получилъ силенъ ударъ; слѣдъ събужданието си на това смѣщо мѣсто, кѣдѣто билъ полученъ въображаемый ударъ, имало значително сиѣно питно. Другъ пѣтъ една жена, която много се бояла отъ грѣмъ, присѣнило ѣ се, че близо до нея се трѣснѣло. Тя съ ужасъ се събудила и почувствувала се глуха! Никакви лѣкарства не ѣ помогнали, и, само слѣдъ изминаването на дълго врѣме, слухътъ ѣ малко по-малко се възвърналъ. Подобни случаи сѣ твърдѣ многочисленни. Безъ да ги прѣчисляваме, ще споменемъ само за единъ поразителенъ фактъ, който се случилъ съ знаменитий нѣмскій натуралистъ, Конрадъ фонъ Геснеръ. На послѣдний единъ пѣтъ му се присѣнило, че ужъ, на една отъ своитѣ ботанически екскурсии, билъ уха-

панъ отъ една ядовита зма. Скоро въображаемото се: шодуло, и Гесперъ отъ това умрѣлъ.

Колкото поразителни и да сѣ подобни факти, нѣ въ сжщето врѣме въ тѣхъ нѣма нищо свръхестественно; и ако ний не сме въ състояние сега да ги обяснимъ, то никакъ не трѣбва да се съмнѣваме въ тѣхното сжществуване: Благодарение усилиата на ученитѣ хора, покривката, която до сега е скривала отъ насъ, това тайнствено влиание, което указватъ дупшевитѣ способности върху процеситѣ на нашия организмъ, вече е подигната малко. Може би, не е далечъ врѣмето, когато тази покривка съвсѣмъ ще се подигне, и всичко, което е докарвало въ недоумѣние нашитѣ прѣдѣди, за насъ ще бѣде съвсѣмъ понятно.

Бургазъ, Февруарий 1862 год.

Х. Д.

Дуализмътъ въ природата.

Въ по предний брой казахме нѣщо за сжществуването на дуализма въ природата. Тамъ видѣхме, че сжществуватъ нѣща, които на гледъ отъ една страна сѣ противоположни, а отъ друга сѣ привлекателни и симпатични между си.

Какво значи това?

Значи, че безъ това противоположно свойство, не може да има напръдѣкъ; не може слабото да стане силно, ни злото да се прѣобърне въ добро.

Безъ злото, доброто не значи нищо: при злото, то е добро. Противоположни едно на друго, но необходими едно за друго, като душата и тѣлото. Да се развие доброто, за необходимо се види злото.

Въ това отношение ето, що казва Евгений Нусъ, въ своето еписание: „Голѣмитѣ Тайнства“, за страданиято:

Страданието

I

„Защо страданието се намира по всичкитѣ степенни на живота, даже и тамъ, дѣто не съществува ни съзнание, ни свобода?

„— Това е волята Божия, казватъ вѣрующитѣ.

„— Това е законътъ, казватъ не вѣрующитѣ.

„Тѣзи двѣ потвърденна сѣ еднакви: всѣкой законъ е една Божия воля; всѣка Божия воля е единъ законъ. Богъ нема каприции; неговата воля, изражение на неограничено разсѣждане, е вечна, като него.

„Но този отговоръ, отъ каквато точка зрѣние и да се земе, не задоволѣва ни разума, ни сърдцето.

„— Божественна воля, да та обожаваме безъ подозрѣние, имаме право да та попитаме, защо страдаме!

„— Законъ на съществуване! длѣжностъ ни е да изслѣдваме твоята причина и твоята цѣль.

„Нека опитаме!

II

„Животътъ не е друго нищо, освѣнъ едно повече на повече по-свършено душевно явление. Първобитното свойство на духа, то е чувствителностъ та, способностъ на чувстванията, които го поставя да бжде въ сношения съ съществата и съ нѣщата. По слѣдствия на тѣзи сношения, духътъ показва други способности: тѣзи на чувстванието и на интелигентността.

„Животътъ е слѣдователно, прѣди всичко, развитието на чувствителността, чрѣзъ напрѣдка на организма. Колкото съществото е по-възвишено, толкова неговата чувствителностъ е по-свършена, т. е. способно да чувствува; колкото повече то чувствува, толкова повече то развива висшитѣ си способности: чувстванне и интелигентностъ.

„Да изхвърлимъ страданието, ще рече да ограничимъ чувстваниата; да ограничимъ чувстваниата, ще рече да припятстваме на жизненното развитие, което е цѣльта на сѣща животь.

„Слѣдователно, въ първата степенъ още на животъ, страданието трѣбва да се появи, защото то е слѣдствие на чувствителността безъ която сѣществото неможе да бѣде, подъ това само условие става напръдка на това сѣщество.

„Но животътъ трѣбва да поправи врѣдитѣ, които той причинява. Едно сѣществувание въ каквато сила и да се явява, щомъ е поврѣдено отъ естественитѣ закони, то има право за едно възнаграждение.

„И това възнаграждение е длъжно на всичкитѣ сѣщества; както на най-долното, тъй и на най-горното. Тъй го изисква законътъ на справедливостта. Не може да сѣществуватъ въ независима сѣтъ, ни произволъ, ни исклучение. Едно само творение, изоставено вънъ отъ общото право, ще бѣде едно отказване на Провидѣнието.

„Нека видимъ, какъ Божеството се потвърждава, въпрѣки окаянитѣ вѣкове, които се виждатъ да го отказватъ.

III.

„Нека забѣлѣжимъ изпърво че страданието е съразмѣрно съ силитѣ на сѣществото, т. е. съ развитието, съ прѣодоленieto на нервическия му организъмъ.

„Долнитѣ сѣщества може силно да се уврѣдѣтъ, при всичко туй тѣ слѣдватъ да живѣятъ и да дѣйствуватъ, безъ да укажѣтъ нѣкоя болка. Тѣхнитѣ членове изтъргниати, покарватъ, както растителната пѣпка. Въ нѣкои породици, животното, разрѣзано на кѣсове, всѣкой кѣсъ произвежда едно сѣщество, подобно на първото. Земний червей, когото клочката раздава на свонѣ пилета, не страда тъй, както страда птицата, когато дугантъ ѝ грабне и ѝ раскъса.

„Ний не се смяляваме никакъ върху болкитѣ на тѣзи съ милиарди разпръснати и организирани същества, които се намиратъ въ най-долната степенъ на живота; едвамъ чувствителни, тѣ сж назначени да служатъ за подпорка и прѣхрана на по-горнитѣ организми. Истинската чувствителностъ начинава тамъ, дѣто, отъ познание или по инстинктъ на опасността, началаватъ страхътъ и тегостята.

„Тая чувствителностъ има едно възнаграждение въ настоящето, отъ силитѣ, които тя развива: колкото повече едно същество е способно да страда, толкова повече то е способно, тоже, да се наслаждава отъ живота.

„Погледнѣте къмъ гората, въ единъ день на една прѣкрасна сутрина отъ мѣсець юний, тамъ когато зеленигѣ полени се облѣти отъ кристалната роса и покрити отъ развеселителнитѣ слънчеви зари; погледнете къмъ всичкитѣ тѣзи същества, които живѣятъ въ тѣзи полени, въ гжсталацитѣ, върху моравитѣ, върху мъха на растенията, между клончетата, около цвѣтата! Погледнѣте и ще видитѣ весели подекачки, радостни пѣсни, плѣскания на крила, бръмчение, даже на мириади насѣкоми, които се наслаждаватъ и веселятъ отъ слънцето—дори трептенето на листитѣ, които, като че се въудушевляватъ отъ зората, за да поздравятъ дена; всичко това не казва ли: благополучие, развеселение, наслаждение?

„Но освѣнъ блаженствата, дадени на всѣкой инстинктивенъ животъ, Богъ задържа за всѣко творение едно вѣчно и безкрайно възнаграждение: безконечний редъ на съществуванята, т. е. вѣчното възвишение на съществото.—Тѣзи прогресивни чувствителности приготвяватъ челоувѣка, който ги обема всички.

IV.

„Челоувѣкътъ! каква дълга верига отъ болки развива тая дума! щомъ като съвѣстята се постави,

единъ жаленъ гласъ почне да произлиза отъ човѣческата душа, и обвинява живота; отъ деня когато познанието на върховното съществуване освѣти тая съвѣсть, прѣдъ божественното блѣзукане, мрачната проблема на злото се е утвърдила.

„Трогательнитѣ страдания сѣ начали въ горнитѣ кръгове на живота, въ тѣзи, които сѣ надарени съ силата на любовта; но, за най-чувствителнитѣ животни, прѣскърбието не е друго, освѣнъ едно, почти всѣкога, прѣходно впечатление. Само човѣкътъ има силата да въздържи, да осрѣдоточи, да подкрѣпи болкитѣ си. Той прави и нѣщо повече: той си сътворява още и мечтания; той, като мисли, страда. Идеалното страдание нему само принадлежи.

„Отношениата на животното сѣ ограничени. Само нѣкои си достигатъ до поколението си; никое нѣма понятието на вида си; кога човѣкъ обема човѣческия си родъ и се оприличава на него. Той плаче за прѣминѣлитѣ происхождения и тренери за бѣдлицитѣ.

„Драгоцѣнна и страшна привилегия! Повече той обича, повече той плаче; повече той се възвишава, повече той страда. Издирването даже за него е наскърбително. Той недостига до божественното познание, освѣнъ чрѣзъ прѣскърбиа на съмнението.—Този е съставния законъ. Животътъ е такъвъ, и не може да бѣде другъ. Човѣкътъ се възвишава, понеже той желае; той желае, понеже той страда. Злото е лишението: лишението ражда желанието; желанието прѣготовлява благополучието.

„Но защо ли е тъй? Вий, които се съмнѣвате, вий които обвинявате, послушайте тази басня!

„Прѣди животътъ да бѣде, душата бѣше. Богъ ѝ каза: Исканъ ли да живѣешъ? И душата поиска да живѣе. Тогива Богъ ѝ покри съ материя, за да може да бѣде явна. Но прѣди да покаже движение—то което опрѣдѣля съществуването, Богъ ѝ каза още:—Чрѣзъ живота, ти ще достигнешъ въ позна-

„нието, и чрезъ познаването, въ любовта. Познаването е съставъ отъ доброто и злото. Злото е страданието. Исканъ ли да го познаеш? И душата отговори:—Искамъ всичко да познамъ. Следователно, нека всичко бжде, каза Богъ!—и всичко бжди„.

„Сичко да познае, за да обикне всичко; ето цѣльта. Страданието не е друго освенъ едно средство на живота.

„Сила отъ страдание, ти не си, следователно, друго нищо, освенъ слѣдствието на една любовна сила! Голѣмитѣ болки прѣдизвѣствяватъ голѣмитѣ радости. Колкото по вече едно същество е способно да почувствува сърдечнитѣ рани, толкова по вече то е способно теже да вкуса въсхищениата на всека обичъ; колкото по вече една душа е наранена безпоредочно, толкова по вече тя е чувствителна, и толкова повече тя се наслаждава отъ идеала на висшитѣ хармонии.

У

„Това, което наблюдението е потвърдило въ първоначалнитѣ врѣмена на органическия животъ, се срѣща въ долнитѣ състави на човѣческия животъ. Тамъ страданието е съразмѣрно съ силитѣ на съществото: моралната чувствителность е почти никаква; физическата болка даже е много малко чувствителна.

„Изложени въ случаи на многочислени и страшни развали, дивацитѣ прѣтърпяватъ мъки такива, щото самото имъ разказване ни прави да пстреперимъ. По назадничевитѣ, най-първоначалнитѣ сж даже съхранили тази драгоцѣнна дарба отъ животността: безгрижността. Додѣто намѣржтъ тайната, за да принуджтъ естеството да произведе тѣхното прѣхранване, единъ благополученъ ловъ го кара да забравжтъ както прѣминжлий гладъ, тѣй и бжджций.

„Страданието се увеличава съ напрѣдъцитѣ на породията; но интелигентността, която се бори противъ него, се умножава теже. Човѣкътъ трѣба

да надвие болката; това е неговата участъ. Человѣчеството ще излѣзе изъ злото, както земята излѣзе изъ безпорядѣка, въ деня, когито свѣтлината станѣ. Нахожда се повече подобие отколкуто се не вѣрва, между началото на моралния свѣтъ и съставътъ на материалния свѣтъ. Не е ли сѣщо дѣто тѣзи чудовити и безпоредни творения се трепѣжтъ едни други помежду си, съ това, що се случва въ земята отъ безреднитѣ развали и катаклизми?

„Свѣтлината начнава да се явява. Ний излизаме отъ този безпокоенъ периодъ. Усвѣтени отъ християнската вѣра, нѣкои племена прѣдвиждатъ пътя и прѣдчувуватъ цѣльта. Най-добритѣ Духове сънуватъ вѣки армоническата организация на свѣта.

VI

„Ето за породичата. Но, въ продължение на тоя труденъ съставъ, прѣзъ мѣснитѣ вѣкове, какви разлики въ нагледнитѣ участи на хората! Колко между насъ, като си помислѣжтъ за прѣминѣлото, потреперватъ отъ страхотия, и благодарѣжтъ Бога, дето не ги е повикалъ, още тогива за общата работа!

„Но колко има, които се питатъ:

„— Защо, тѣзи други хора живѣжтъ въ страшнитѣ дни, и защо ний други въ сегашнитѣ?

„Даже днесъ, между душиѣ еднакво надарени, скѣрбитѣ и радоститѣ сѣ еднакво сподѣлени? Защо на нѣкои си днитѣ сѣ безъ смущение, любовна взаимна радостъ, фамилиарни прѣлести, умствено тържество, сърдечна нѣжностъ; а на други, пенадейни нещастия незаслужени бѣдствия, безплодни усилия, страшни жалности?

„Трѣбватъ тѣзи въпроси да се поставѣжтъ; трѣбватъ, слѣдователно, да се разрѣшѣжтъ; защото, ако не съществува справедливостъ, не съществува и Божество“.